

פרוטוקול מס' 220
מישיבת ועדת הכספים
שנערכה ביום א', ה' באדר, תשל"ה
(16.2.75) שעה 10:00

ג כ ח ר

חברי הועדה:

היו"ר י. קרגמן
ע. אמוראי
ש. ארליך
א. אפרת
י. בדר
י. בן-מאיר
צ. גרשוני
א. מלמד
ע. פינרמן
י. פלומין
ד. קורן
ח. קורפו
א. רונן

מוזמנים:

ח. שטסל - החשב הכללי
א. קסוטו - יועץ משפטי, משרד האוצר
י. סלמן - מנהל רשות החברות הממשלתיות
א. ידין - משנה ליועץ המשפטי לממשלה
מ. בארי - יועץ משפטי לחברות הממשלתיות
י. דרורי - סגן מנהל רשות החברות
הממשלתיות
ת. הקר - מטעם משרד האוצר

יועץ פלכלי לוועדה:

א. פלוג

רשמה:

מ. טרלו

סדר היום:

חוק החברות הממשלתיות, ת"יג - 1973
(תיקון)

1205

(נתקבל דיון 9.2.75)

אני פותח את הישיבה

היו"ר י. קרגמן:

הצעת חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה - 1975

סעיף 1(א)

י. בדר:
מכיון שהחלטנו שחברה ממשלתית היא רק חברה שיש בה רוב לממשלה, ולגבי כל חברה אחרת השליטה של המדינה תהיה רק בחלקים שלה, חסר המקרה שחברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית יש לה 50%.

א. ידין:
בהצעה הכחולה היו שלוש אלטרנטיבות אני מבקש שהועדה תחליט אם היא מקיימת את האלטרנטיבה שהיתה בהצעת הכחולה.

י. בדר:
אני מקבל את הסעיף אבל רוצה רק להססיף אחרי (3): לצורך הגדרות (1)(2)(3) ייראו כחלק זכותה של הממשלה או הצבעה כאמור, גם אם זכותה או כח ההצבעה של חברה ממשלתית פלונית ככח הצבעה באספות כלליות או את זכותה למנות דירקטורים לחברה.

ה צ ב ע ה

סעיף א(1), (2), (3) אושרו פה אחד.

א. ידין:
מציע לחזור להגדרה הקודמת במקום המקוצצת. אני מקבל את טענות חה"כ בדר שיש מקרים מעורבים שלא היו מכוסים כאן ומכוסים בהגדרה הקודמת.

מוכן לקבל את זה.

היו"ר י. קרגמן:

א. קסוטו:
חה"כ בדר רוצה שרק אותן חברות שלממשלה יש בהן אינטרס או חברת בת תיכלל, אבל לא שנכלול את כל הזכויות של כל חברה שלממשלה יש בה זכות. יש חמש חברות שלממשלה יש בהן 20%, וביחד הם הקימו חברת בת. האם החברה הזאת צריכה להיות חברה ממשלתית, או לא?

י. בדר:
באסיפה הכללית מי שהוא מייצג את המדינה ומי שהוא מייצג את החברה הממשלתית, ומי שהוא את חברת הבת הממשלתית, כולם יחד הם 51%. האם היא צריכה להיות חברה ממשלתית?

היו"ר י. קרגמן:
אם חברה ממשלתית היא פחות מ-50% אבל יש חברות בת שמסלימות את זה, זו חברה ממשלתית. נקבל את העקרון, ניסוח סופי יובא.

ה ו ח ל ט

למחוק "חברה שלובה ממשלתית".

י. בדר: אינני עומד על השם, זו יכולה להיות "חברה מעורבת".

א. קסוטו: אינני רואה התייחסות לחברה מעורבת בהמשך.

ה ו ח ל ט

להשאיר את השאלה אם תוכנס הגדרה של "חברה מעורבת" פתוחה.

--

הגדרת השר הממונה

ע. פינרמן: אני מצדה באלטרנטיבה א'. בכל מקרה יש ענין של שר האוצר הממונה על עבודת החברות והוא נושא בתוצאות האלה, לכן עליו להיות שותף בעל זכויות מלאות כשר ממונה.

ש. ארליך: כשיש שנים, אף אחד לא אחראי. אני סבור שהממשלה צריכה להחליט על השר הממונה על החברות. לא כל דבר זה שר האוצר.

א. רונן: אני תומך בעמדת חה"כ ארליך שצריך להיות שר אחד אחראי לכל חברה. שר האוצר כבר אחראי בתוקף תפקידו. על הפעולה השוטפת לא צריך לחלק את האחריות.

י. פלומין: אני חושב שעם כל הסמכויות שאנחנו רוצים להעניק לרשות החברות, צריכה להיות רשות מרכזית. אני בעד הגירסה א'.

י. בדר: יש דברים שאינם נוגעים לפעולה השוטפת של חברות ממשלתיות. לא במקרה הרשות היא באחריות שר האוצר. אני בעד זה שנקבע את שר האוצר כאחראי היחידי. אולם אני אסכים גם להגדרה ב'.

ה צ ב ע ה

בעד אלטרנטיבה א' - 3
בעד אלטרנטיבה ג' - 4
הוחלט: השר שנקבע כאחראי על פי החלטת הממשלה לפי סעיפים 9,7, או 69ב"

הסתייגות: לחה"כ פינרמן

זכות הסתייגות: לשר האוצר

הגדרת דירקטור - תימחק.

הגדרת הרשות - רשות החברות הממשלתיות.

הגדרת מנהל הרשות - תימחק.

הגדרת מועצת הרשות - תשחק.

סעיף 1(ב)

א. רונן: מציע לדון על סעיף 75 הוא פקובלמטי.

י. בדר: שר המשפטים לשעבר הסכים לכמה דברים. אחד מהם היה לגבי מבקר המדינה.

הוא הסכים לכמה פרטים, אחד מהם היה לגבי סעיף 75 שיישאר. יהיה כתוב שם שזה לא פוגע בזכויות של מבקר המדינה ולא בזכויות של ועדת הכספים.

אם מוחקים את סעיף 1(ב) פירוש הדבר שאם יש חברה שבה הממשלה שולטת ע"י נאמן, היא לא תהיה במסגרת חוק זה. אני לא מסכים לזה.

א. קסוטו: הזכות למנות ולהצביע באסיפות הכלליות היא זכות הממשלה כי היא בעלת החברה הזאת.

א. מלמד: עלינו להבטיח את ענין ההחזקה בנאמנות ואת זה אפשר לעשות ע"י הוספת המלים בסעיף 1: כמישרין או בעקיפין. יש מספר חברות שלממשלה אסור להיות בפניהם. איך נהפוך את זה לחברה ממשלתית? אני מוכרח לתת לממשלה אפשרות להקים במסגרת מוסדות מסוימים. לכן אני מציע להוסיף: זולת אם החליטה הממשלה... וכו'.

י. פלומין: מקומו של ה"זולת" בסעיף 74. אם יש ספק אם זה מכסה את השליחות והנאמנות, או שנעביר את סעיף 1(ב) בלי "זולת" או שנכניס במישרין או בעקיפין גם בחברה וגם בחברת בת.

ה ו ח ל ט

לאשר סעיף 2.

סעיף 3

י. בדר: אין לי דעה סופית, אני צריך לדעת מה כתוב בחוק. צריך לשנות דברים מסוימים. הדאגה הראשונה היא לבעלי המניות שיכולים להיות להם 49%.

היו"ר י. קרגמן: כאשר נסיים את הדיון, תוכל להעיר על זה.

ח. קורפו: החלטת הממשלה כלולה במסמכי היסוד.

ה ו ח ל ט

לאשר סעיף 3. אם מי שהוא יערער עליו יתקיים עליו דיון נוסף.

--

סעיף 4

א. ידין: רוצה להשאיר את הסעיף כפי שהיה בהצעה הכחולה. זה גם עונה לשאלת ח"כ קורפו.

י. בדר:

זה קשור עם סעיף 3. הממשלה יכולה לשנות בחברה ממשלתית כל דבר.

י. פלומין:

אני חושב שאפשר להשאיר את הסעיף רק לגבי חברות ב-100% בבעלות המדינה.

היו"ר י. קרגמן:

לדעתי אין צורך בסעיף 4.

א. אפרת:

אם יש החלטה שנכללה בתזכיר לחברה, זה מחייב את החברה, ואם יש החלטת ממשלה שלא נכללה בתזכיר החברה, אי אפשר להתעלם מזה. מה שאומר ח"כ פלומין נכון לגבי חברות ממשלתיות שהן 100% בידי המדינה. אם יש שותפים, יכולים השותפים להרהר פעם שניה האם לקבל עליהם עול של החלטות נוספות. לכן זה צריך לחול על חברות שהן ב-100% ממשלתיות בלבד.

א. קוטו:

אין משמעות לסעיף אם זה יחול רק לגבי חברות שהן 100% ממשלתיות.

ע. פינרמן:

אני חושב שזה דרוש גם לגבי חברות שבהן אין לממשלה 100%. עלינו לדעת אם רוצים להקנות להחלטות ממשלה מעמד של החלטות יסוד או לא. אני חושב שכן. ח"כ פלומין העלה שאלה של בעלי זכויות מיעוט. יכול להיות שיש מקום לסייג בהתאם לחוק החברות. אני מציע שייאמר שבחברות שבהן יש לממשלה 75% מהשליטה, יחול הנושא הזה. זה עונה על הענין של בעלי זכויות מיעוט אבל רק בגבולות של 25% ומעלה, יש אפשרות לשותפים פרטיים למכור את חלקם במניות.

ח. קורפן:

סעיפים 6 ו-7 קובעים באיזה נושאים יכולה הממשלה להחליט. סעיף 4 אומר רק אם החלטות הממשלה יש לראותם כמסמכי יסוד או לא. הרשיון לממשלה ניתן בסעיפים 6 ו-7. אם החלטת הממשלה לא תהיה מצורפת להחלטות היסוד לא ידע האדם שזו חברה ממשלתית.

א. מלמד:

אם איש פרטי נכנס לשותפות עם הממשלה, הוא יודע מראש שהוא לוקח על עצמו הגבלות כהתאם לחוק. אם מכניסים גם את סעיף 4 זו משמעות הדברים. בדרך כלל זה מיוחד, כאן ע"י החלטת הממשלה, הוא לוקח את זה בחשבון כמו יתר הדברים. אם הוא לא רוצה להכנס לשותפות עם הממשלה, הוא יודע שהוא סוגבל. מצד שני לא יתכן שהממשלה תצטרך לבקש אספה שעוד 21 יום ברוב. יש אפשרות לצד שכנגד לבקש אספה מיוחדת ולשנות את ההחלטה הזאת. זה הסדר של זכויות ממשלה ששונות מפל חברה פרטית ע"י החוק הזה. לכן אני לא רואה בזה אסון.

י. בדר:

זה לא ענין של סעיפים 6 ו-7, שמתייחסים להקמת חברה. לגבי הקמת חברה, הממשלה חפשית לעשות כל דבר, אלה שנכנסים אתה לשותפות, יודעים את התנאים וזה ענינם. עכשיו יש משפט של בעלי מניות בחברות חשמל נגד החברה שבגלל החלטות הממשלה על התעריפים, אינם מקבלים דיוידנדה. זו בעיה משפטית ששייכת לבתי המשפט ולא לסעיף 4. ניתן תקופה של שנה או שנתיים לכל בעלי המניות בחברות ממשלתיות, שימכרו - אם ירצו - את מניותיהם.

בסעיף 4 כתוב שהממשלה יכולה לקבל כל החלטה. בסעיף 5 יש המון החלטות שיכולות לפגוע בזכויות. לו היינו יכולים לעשות שולחן נקי, ולתת לשותפות אפשרות למכור - זה דבר שונה. הממשלה לא יכולה, היום, להחליט בחברות מעורבות בכל עניין.

היו"ר י. קרגמן: נשאר שאלה זו פתוחה.

א. רונן: אולי נזכיר את סעיף 4 בסעיף 14(ב).

י. סלמן: מפנה לסעיף 12(ג) שמטפל בעניין.

א. ידין: לסעיף 4 יש תפקיד הרבה יותר צנוע. הוא מסביר איך משתלבות ההחלטות של הממשלה עם מסמכי היסוד. רואים אותם כחלק ממסמכי היסוד היות והממשלה החליטה ולא יכולה מחר להחליט אחרת. זה כתוב בסיפא של סעיף 4. בנוגע למיעוט, זה לא צוגע לסעיף 4 אלא ליחס בין החלטות הממשלה ומסמכי היסוד שאיננו ברור בלי סעיף 4.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לא לקבל סעיף 4, למען הסדר הטוב. כל מה שהממשלה יכולה לעשות על פי חוק, היא תעשה. החוק לא מאפשר לממשלה להרחיב את מסמכי היסוד. גם בדיון הקודם הסכמנו לחוק את הסעיף.

ה ו ח ל ט

לא לסכם עדיין את סעיף 4.

--

סעיף 5

סעיף (א)

י. בדר: הממשלה יכולה להחליט שחברה מסוימת תפעל שלא על מנת להפיק רווחים. בדרך כלל, חברות כאלה משלמות דיוידנדה. אם הממשלה גורמת לכך שלא יהיו רווחים, בעלי המניות יכולים לדרוש מהממשלה לקנות את מניותיהם. אם החברה היא ב-100% ממלתית - לא מתעוררת הבעיה.

א. ידין: זה כתוב בחוק, שהממשלה חייבת לקנות את המניות.

א. רונן: אני יכול להבין שסעיפים 9 ו-10 אינם מספקים את חה"כ בדר כי הם מדברים על כך שבעל מניות המיעוט שפגע יכול לצאת מהעניין. חה"כ בדר מדבר על דבר אחר, שבעל המניות לא רוצה לצאת אבל הוא לא רוצה לשאת בהפסדים עקב מדיניות הממשלה. התרופה היחידה שבאה בחשבון היא בסעיפים 9 ו-10.

ה צ ב ע ה

1 -
-הרוב

כעד הצעת חה"כ בדר
בעד אישור סעיף 5(א)
סעיף 5 (א) אושר.

סעיף (ב)

י. בדר: הסעיף מיותר לדעתי.

ח. קורפו:

הממשלה יכולה לקבל החלטה בנושא מסוים או בתקופה מסוימת בחברה רגילה שהיא כן

לפטר הפקת רווחים.

א. רונן:

האם יש חברה שלא מחייבים אותה לפעול לפי הכללים שמחייבים עובד ציבור?

י. בדר: מציע לתקן את הנוסח כדלקמן: בחברה ממשלתית שמטרתה או אחת ממטרותיה היא לספק לציבור...

א. ידין: מתנגד לנוסח הזה.

א. רונן: מציע:... תפעל בהשגת מטרה זו לפי הכללים המחייבים השגת מטרה זו.

ה ו ח ל ט

לאשר סעיף 5(ב).

--

ס"ק (ג)

י. בדר: אם זה חל רק על חברה חדשה, לא איכפת לי. המצב שונה בחברות קיימות. יש כאן סמכות אדמיניסטרטיבית שקיימת בין אם אני מרוצה ממנה או לא. לפעמים משתמשים בה לפי צורך ולפעמים בלי צורך. הבעיה היא, אם הממשלה יכולה באופן חד צדדי לשנות אופי של חברה.

א. רונן: אנחנו עושים פלסטר חלק גדול מהכוונה אם כותבים את (ג).

חלק א' קובע שחברה צריכה לשקול לפי שיקולים עיסקיים. אני רוצה שיהיה ברור שהחברות קיימות וצריכות לפעול לפי שיקולים עיסקיים. לפי דעתי סעיף (ג) מיותר.

י. פלומין: כל חברה חייבת לפעול למטרות עסקיות. אני הייתי משנה את הסדר בסעיף (א). חברה חייבת לפי שיקולים עיסקיים, והממשלה רשאית שחברה, על אף התזכיר בתקנונה, לא תפעל לפי שיקולים עיסקיים. אז יש מקום לסעיף (ג). אנחנו נותנים לממשלה אפשרות לשנות את מהות החברה שנועדה מלכתחילה לפעול למטרות רווח.

בסעיפים 9 ו-10 יש תרופה חד-פעמית. כאן, על כל החלטת ממשלה יבוא בעל מניות אחד ויגיד: אני רוצה לצאת עכשיו. אם לא מסוגלים לעמוד בזה, אל נטיל את המעמסה. החלטה של ממשלה שחברה יכולה לפעול שלא לפי שיקולים מסחריים, יכולה לחול רק על חברה חדשה.

היו"ר י. קרגמן: יש שני זכרים מנחים: שצריך לפעול לפי שיקולים עסקיים. אבל הממשלה יכולה לקבוע - באישור ועדת הכספים - שחברה מסוימת יכולה לפעול לא לפי שיקולים מסחריים.

נניח שיש חברה ותיקה, שאחרי קבלת החוק החליטה הממשלה - באישור ועדת הכספים - שהיא צריכה לשפות את הסטטוס שלה. חה"כ בדר אומר שזה יכול לחול רק על חברות חדשות. איננו יכולים להגביל את הממשלה שלא תוכל להפוך חברה עסקית לחברה שלא פועלת רק לפי מטרות עסקיות.

י. בן-מאיר: צריך לאפשר לממשלה להחליט. אני תומך בדעת היו"ר. השאלה אם לא כדאי להתנות את זה באישור מיוחד של ועדת הכספים?

היו"ר י. קרגמן: לא, זה לא לפי תקנון הכנסת.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חה"כ בדר - פיעוט
נגדה - הרוב

סעיף 5(ג) אושר.

סעיף 6

ס"ק (א)

א. ידין: אני רוצה לרשום הסתייגות לשר האוצר.

י. סלמן: היתה הצעה להשאיר את הסעיף כפי שהיה בהצעה הכחולה. חבר כנסת אחד הציע שזה יהיה באישור הממשלה וועדת הכספים. אני בעד אישור הממשלה ולא יותר.

א. ידין: אנחנו אומרים שהתחליף לאישור זו הודעה.

היו"ר י. קרגמן: לדעתי לא צריך לערב את ועדת הכספים בהקמת חברות ממשלתיות. אני מזהיר את עצמנו שאנחנו לוקחים על עצמנו אחריות לא רצויה.

י. בדר: היום הממשלה יכולה להוציא כסף עבור הקמת חברה ממשלתית, בלי אישור. הממשלה הקימה חברה ממשלתית אחת שעלתה לנו 5 מיליון ל"י בשנה ראשונה ואחר-כך סכומים נוספים. לא חשוב לי אם הפיקוח הפרלמנטרי יהיה בצורה שאנחנו מאשרים הקמת חברה ממשלתית או שהממשלה לא יכולה להוציא כסף בלי אישור. אבל הממשלה הוציאה כסף וקיבלה כדאי עבד אישור, או שהיא אומרת שזה במסגרת עידוד התעשייה, ובתקציב אין פירוש על זה. ועדת ברק הציעה פריט בתקציב כדי שועדת הכספים תוכל לפקח על זה. גם זה מספק אותי. אינני רוצה שלהבא ועדת הכספים תדע על הקמת חברה ממשלתית כאשר דורשים כסף כדי להציל אותה.

א. רונן:
 לדעתי אין קשר בין (א) ו-(ד) בסעיף (ב)
 מדברים על החלטת הממשלה בדבר הקמת
 חברה. אני מציע בסעיף (א) להגיד: חברה ממשלתית מוקמת טעונה
 החלטת ממשלה.

י. בדר:
 מציע לא להצביע על סעיף (א) עד שנצביע
 על סעיף (ה).

ס"ק (ב)
 אין הערות.

ס"ק (ג)

א. רונן:
 אני רוצה שחברה תוקם לאחר שיש כללים
 והנחיות.

ה ו ח ל ט

סעיף (ג) יתוקן כך: הממשלה תקבע, באישור ועדת
 הכספים של הכנסת, כללים שעל פיהם תבחן
 הצעות..... וכד'.

ס"ק (ד)

י. בדר:
 אני לא מעוניין שהממשלה תגיש לנו את
 מקורות המימון. העיקר הוא בהחלטה
 תקציבית. אם ועדת הכספים צריכה להחליט על מימון, אין צורך
 באינפורמציה על מקורות.

א. רונן:
 הממשלה יכולה לומר שהיא מקימה חברה
 שהון המניות יהיה 20 מיליון ל"י של
 הממשלה, 30 מיליון הלוואות ו-10 מיליון הון פרטי.

ה ו ח ל ט

סעיף (ד) אושר בתוספת ברישא:
 תוך ציון מקורות מימון להשקעות המדינה
 בחברה.

א. ידיון:
 מתנגד לשתי הנוסחות.

המשך הדיון נדחה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:15